

OKUL YÖNETİCİLERİNİN BASINDAKİ İMAJİ

Sadegül Akbaba Altun

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Gönül Kirkit

Hatay İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Sınıf Öğretmeni

Bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin basındaki imajlarını belirlemektir. Bu amaçla Zaman, Milliyet, Cumhuriyet gazeteleri seçilmiş ve 1997-2001 yılları arasındaki beş yıllık süre içerisinde okul müdürleri ile ilgili haberler taranmıştır. Taranan haberler içerik analizine göre analiz edilmiştir. Elde edilen veriler amaca göre frekans ve yüzde ile açıklanmıştır. Okul yöneticileri ile ilgili haberler, biçimsel özellikleri, haberlerin içeriği ve niteliğinin yanı sıra, okul yöneticileri ile ilgili haberlerin yoğunlaştığı konulara göre de gruplandırılmıştır. Okul yöneticilerinin basına yansıyan konuların başında hukuksal konular yer alırken, bunu şiddet, ekonomik konular, kılık kıyafet ve övgü konuları izlemektedir. Genel olarak, okul yöneticilerinin basında olumsuz bir imaj çizdikleri söylenebilir.

Anahtar sözcükler: basın, okul yöneticileri, imaj

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

SCHOOL PRINCIPALS' IMAGES IN THE PRINTED MEDIA

Sadegül Akbaba Altun, Asst. Prof.

Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education

Gönül Kirkit

Classroom Teacher

The aim of this study was to examine school administrators' images on the printed media. For this purpose, Zaman, Milliyet and Cumhuriyet daily newspapers were gathered as data to determine how printed media reflect news about school administrators between the years 1997 and 2001. The data was analyzed through content analysis. In addition, descriptive analysis was conducted to explain the content, quality, and the major themes in these news. The patterns in those news were categorized as legal issues, violence, economical issues, dressing codes, and praiseworthiness. Consequently, the findings indicate that school principals' images on the printed media tend to be negative at a large scale.

Keywords: press, school administrators, image, media

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Bir kitle iletişim aracı olarak medya, toplumlararası ve toplum içinde önemli işlevler üstlenmektedir. Öncelikle, halkın eğilimlerini ve isteklerini yansıtmak ve haklarını korumak bu işlevlerin başında sayılabilir (Şenyapılı, 1981). Basın, ayrıca, halkla ilişkiler boyutunda bir araç olarak mesajları alıcı ve iletenler arasında aktaran bir köprü görevini de görmektedir.

Medyanın önemli araçlarından birisi de yazılı basın araçlarıdır. Yazılı basın denildiğinde ilk akla gelen gazeteler olmaktadır. Gazeteler, uygar toplumların önemseydiği, yerel ve küresel olaylar hakkında bilgilendiği bir araçtır. Mc Cormick ve First (1989)'ün de belirttikleri gibi toplumdaki en önemli güç merkezlerinden biri olan basın, bilgilendirme görevi ile halkla ilişkilerin kurulmasında aracılık yapmaktadır.

Diğer bütün örgütlerin halkla ilişkilere duyduğu gereksinim kadar okullar da halkla ilişkileri geliştirme gereksinimi duymaktadır. Çünkü okulların müşterisi halktır. Halkın eğitimden beklentisi, her zaman okullar üzerinde yoğunlaşmıştır. Halk, okula madde ve insan girdisi sağlamaktadır ve sağladığı girdilerin takibini yapmaktadır. Bu nedenle halk, en önemli kamu girişimi olan okullar hakkında bilgi edinme hakkına sahiptir (Tan, 2002). Halkın, okullar ve eğitim konusunda bilgi edinme gereksinimini de basın sağlamaktadır.

Basın-eğitim ilişkisi konusunda Criscuolo (1980), basının okula olan güvenini artırıcı ya da azaltıcı gücünün olduğunu vurgulayarak, eğitimcilerin basını kullanarak, okulun avantajlarını göstermeleri gerektiğini belirtmiştir. Yine bu konuda Rhoades ve Rhoades (1984) öğretmenlerin ve yöneticilerinin basında yer alan haberlerin geliştirilmesine yönelik olarak çabalarının olabileceğini vurgulamaktadırlar. Bunu da ancak gazetecilerin işlerini nasıl yaptıklarını anlayarak yapabileceklerini belirtmektedirler.

Doe (1999) medyanın eğitime olan ilgisinin tüketicilere yönelik olduğunu ve bu ilginin özellikle gazetelerde yoğunlaştığını vurgulamaktadır. Gazeteler eğitimle ilgili olarak genellikle sınavları, okulların başarı listesini, yeni reform hareketlerini vermektedirler. Bu haberlerin gazetelerde geniş yer bulmasının nedenleri daha fazla okuyucunun bunlara dikkat etmesi, testlerin benzer versiyonlarının gazetelerce basılıp para kazanılması ve başarısızlık durumunda yeni materyallerin hazırlanması için tüketicilerin dikkatlerinin çekilmesidir.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Doe (1999) son yıllarda yüksek tirajlı gazetelerde eğitim ile ilgili bölümlere yer açıldığını ve bu bölümlerde çoğunlukla reklam gibi kar getirici etkinliklerle yer verildiğini belirtmiştir.

Görselleşen dünyada medya, yazılı basın ve yarattıkları imaj, nesnelere bakış açımızın ve onlarla olan etkileşimimizin öznesi durumundadır. Bir kurum olan eğitim de, eğitim yöneticileri de bu durumdan payına düşeni almaktadır. Bu bağlamda, kamusal yaşamda eğitim olgusunun algılanışında basının etkisi göz ardı edilmemelidir. Basın ve eğitim, hem basının kamusal alanda eğitime bakış açısını belirlemesi, hem de bir şekilde onu etkilemesi nedeniyle önemsenmesi gereken bir ilişkiye sahiptir (Kirkit, 2004).

Criscuolo (1984)'ya göre, basında yer alan eğitimle ilgili yorumlar, güven oluşturu nitelikte değildir. Kamuoyunda okulların işleyişiyle ilgili güven kaybının sebebi nedir? Basın eğitim konusunda anne babaların tutumlarını ya da bakış açılarını belirlemede ne dereceye kadar etkilidir? Bu sorulara yanıt bulmak amacıyla Criscuolo (1984) tarafından yapılan bir araştırmada, anket yöntemi ile, düşük, orta ve üst gelir grubu olarak belirlenen okullardan rasgele seçilen velilerin görüşleri alınmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, (a) velilerin tamamının hem yerel hem de ulusal basını takip etmekte oldukları; (b) velilerin gelir düzeyi arttıkça eğitimle ilgili okudukları makale sayısının da arttığı; (c) velilerin %63'ünün, eğitimle ilgili makalelerin kendilerinin eğitimle ilgili görüşlerini etkilediği; (d) basındaki haber ve yorumlar velilerin görüşlerini önemli bir oranda etkilediği; (e) velilerin basın yayın organlarında yer alan eğitimle ilgili haber ve yorumlardan memnun olmakla birlikte okullardaki bireysel etkinliklerle ilgili, basında daha fazla haberin yer almasını istemekte oldukları belirlenmiştir. Criscuolo (1984), bu araştırmada elde edilen verilere dayanarak, (a) eğitimcilerin halka mesajlarını ulaştırmak zorunda oldukları ve bu konuda gerekli çabayı göstermeleri gerektiği; ve, (b) velileri ilgilendiren

konulardaki mesajların, okul bülteninde yayımlanabileceğini ve bunların kopyalarının yerel gazetelere gönderilebileceğini; ayrıca, (c) basınla yakın ilişkiler içinde olmanın faydalı olacağını önermektedir.

Basında farklı konuların nasıl yansıtıldığı, Köker'in (1994), "Medya, Şiddet ve Kadın"; Yıldırım'ın (1995), "Yazılı Basında Çevre İmajı: Cumhuriyet, Milliyet, Zaman Örneği"; Özer'in (1998), Türk

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

basınındaki Türk-Yunan ilişkilerine yönelik egemen söylem; ve, Çok'un (1991), "Basında Gençlik İmajları" çalışmalarında yer almıştır. "Eğitim Yöneticilerinin Basındaki Görünümü" de Kirkit (2004) tarafından çalışılmıştır.

Kirkit (2004) eğitim yöneticilerin yazılı basındaki görünümünü incelemiştir. Zaman, Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerinde 1997-2001 yılları arasında eğitim yöneticilerine yönelik haberler taranmıştır. Eğitim yöneticilerini konu alan haberler içeriğine göre uyarıcı, kınayıcı ve bilgi veren biçiminde gruplandırılmıştır. Buna göre; haberlerin önemli bir kısmı bilgi veren haberlerden oluşmaktadır. İncelenen haberler, haber dillinin bakış açısına göre olumlu, olumsuz ve tanımsız olarak gruplandırılmıştır. Buna göre, toplam 217 haberden 158'i olumsuz içeriklidir. Olumlu haberlerin sayısı 28'dir. Araştırma konusu 217 haber, konularına göre gruplandırıldığında incelenen haberlerin 61'i hukuksal konular, 50'si resmi açıklamalar, 36'sı şiddet, 28'i ekonomik konular, 25'i kılık kıyafet, 7'si de eğitim yöneticilerini yönelik övgü konularını içermektedir. Haberleri yoğunlaştığı konulardan da anlaşılacağı gibi, eğitim yöneticilerinin basındaki genel görünümünün olumsuz ve eğitim yönetimi alanının da sorunlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul yöneticileri uygulamaları ile basına konu olmaktadır. Kitle iletişim araçları yaptıkları yayınlarla okul yöneticileri ile ilgili, toplum için imaj oluşturmaktadır. Doe (1999), oluşturulan olumsuz imajların okul üzerinde baskı oluşturduğunu, personelin moralini olumsuz etkilediğini, aileleri endişelendirdiğini, bu nedenle okul müdürlerinin okullarının basında olumlu bir imajla sergilenmeleri için strateji geliştirmelerini vurgulamıştır.

Yukarıdaki çalışmalarda ve makalelerde okul yöneticilerinin halkla ilişkiler rolünün yanı sıra, basınla ilişkileri konusunda bilgilerinin olması gerektiği görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin velilerinin de gazete okurları oldukları göz ardı edilmemelidir. Dolayısı ile, eğitimle ilgili olumlu haberlerin yazılı basın ve medya aracılığı ile duyurulması, kamuoyunun devlet okullarına yönelik güvenini tazelemekle kalmayacak, aynı zamanda eğitime yönelik desteğini de arttıracaktır.

Yazılı basında okul yöneticilerinin basında nasıl yansıtıldığını belirlemek bize bu sürecin neresinde olduğumuzu gösterecek ve neler yapılması gerektiğine ışık tutacaktır. Dolayısı ile, bu çalışmada okul yöneticilerinin

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

basında nasıl yansıtıldığı araştırılmış, araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul yöneticileri ile ilgili haberlerin biçimsel özellikleri nedir?
2. Okul yöneticileri ile ilgili haberlerin içeriği ve niteliği nedir?
3. Yazılı basında okul yöneticileri ile ilgili haberlerin yoğunlaştığı konular nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı okul yöneticilerinin yazılı basında nasıl yansıtılmış olduğunu belirlemek ve okul yöneticileri ile ilgili yapılan haberlerdeki içeriğin, belirli özelliklere göre içerik analizi ile, örüntülerini belirlemektir. Bu nedenle, araştırma sorularına yaklaşımda nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evrenini oluşturan yazılı basın, haberleri daha ayrıntılı ve derinliğine inerek sunmaktadır. Belge niteliği taşıması nedeniyle istendiği zaman tekrar okunma, gözden geçirilme olanağını sağlamaktadır. Araştırmanın örnekleme için üç ulusal yazılı basın kaynağı seçilmiştir. Bunlar; Cumhuriyet, Milliyet ve Zaman gazeteleridir. Bu gazeteler, amaçlı olarak “ölçüt örneklem” yöntemine göre seçilmiştir.

Ölçüt örneklem yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütlerin araştırmacı tarafından oluşturulabileceği ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesinin kullanılabilmesi bilinmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Sözü edilen gazetelerin seçilmesinde, (a) farklı siyasal eğilimleri yansıtmaları ve farklı yayın gruplarına ait gazeteler olması; (b) Ulusal ölçekte dağıtımlarının yapıyor olması; ve, (c) Referans gazeteleri olmaları ölçüt olarak alınmış, söz konusu gazetelerin de bu ölçütleri karşılıyor olmalarından dolayı örneklem olarak alınmalarına karar verilmiştir.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Verilerin Toplanması

Okul yöneticilerinin, yazılı basındaki imajlarını ortaya çıkarmaya çalışan bu araştırmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Dokümanlar; nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir. Bu demektir ki, doküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabileceği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir. Doküman incelenmesi, araştırılması hedeflenen ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

Araştırma sürecinde en önemli sorun, dokümanlara ulaşma aşamasında yaşanmıştır. Araştırmanın tüm verileri, Milli Kütüphane'nin (Ankara) süreli yayınlar bölümünde aylık olarak ciltlenmiş gazetelerin taranması ile elde edilmiş, belirlenen haberlerin mikrofilm çekilip, mikrofilmlerden fotokopi çekilmiştir.

Verilerin Analizi

Cumhuriyet, Milliyet ve Zaman gazetelerinde yer alan ve öznesi okul yöneticileri olan haberler, araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Analiz edilecek her haber metnine 11 sorudan oluşan içerik çözümleme yönergesi uygulanmıştır (Bakınız Ek 1).

Soruların yanıtları kodlanmıştır. Kodlamada kullanılan kavramlar, araştırmacıların yararlandığı literatürden, verilerin içeriğinden elde edilmiştir. Nitel verilerin sayısallaştırılmasında frekans ve yüzde hesaplarından yararlanılmıştır. Veriler, içerik çözümleme yönergesine ve araştırmanın alt problemlerine göre tablolştırılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi ve bulguların yorumlanması aşamasında, araştırmaya haberlerin içeriği yön vermiştir. Seçilen haber örnekleri yorumlanırken araştırmanın kapsadığı yılların toplumsal ve siyasal geri planı da dikkate alınmıştır. Olaylar kendi bağlamından koparılmadan açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma 1 Ocak 1997 - 31 Aralık 2001 tarihleri arasında kapsamaktadır. Bu dönemin araştırma açısından önemli sayılabilecek özelliği, 17 Ağustos 1997 tarihinde çıkarılan 4306

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

yasayla zorunlu ilköğretimin kesintisiz sekiz yıl olmasıdır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin ölçütler; a) Araştırmanın örneklemini oluşturan gazetelerde benzer haberlerin yer alması; b) Haberlerden yapılan doğrudan alıntılarının olması; ve, c) Örneklem olarak seçilen gazetelerin ulusal düzeyde yayın yapması ve güvenilir gazeteler olmasıdır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, okul müdürleri ile ilgili haberlerin, içerik çözümleme yönergesi ve alt problemler doğrultusunda oluşturulmuş tabloları ve seçilen haberlerin yorumları yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular; okul yöneticileri ile ilgili haberlerin biçimsel özellikleri; okul yöneticileri ile ilgili haberlerin içeriği ve niteliği ve yazılı basında okul yöneticileri ile ilgili haberlerin yoğunlaştığı konular, alt başlıkları altında verilerek yorumlanmıştır:

Okul yöneticileri ile ilgili haberlerin biçimsel özellikleri: Bu özellikler okul yöneticileriyle ilgili haberlerin yıllara, gazetelere, yer aldığı sayfaya, zamansal dağılımına, kapladığı alana, fotoğraf kullanımının olup olmadığına ve habere konu olan okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre tablolandırılmış ve açıklanmıştır.

Tablo 1. Haberlerin Yıllara Göre Dağılımı

1997		1998		1999		2000		2001		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
23	20,05	31	28,67	16	14,28	23	20,05	19	16,95	112	100

Araştırma için seçilen üç gazetede toplam haber sayısı 112'dir. Bu haberlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında; 2001 yılına kadar olan sürede, haber sayısının 1997 ve 2000 yıllarında birbirinin aynı olduğu görülürken en az haberin 1999 yılında yayınlandığı görülmüştür. En çok haber %28.67 ile 1998 yılında yayınlanmıştır.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Araştırmanın 1997 yılından itibaren başlamasının nedeni, 4306 sayılı yasanın 17 Ağustos 1997 tarihinde kabul edilmesidir. Bu yasayla beş yıl olan zorunlu ilköğretim sekiz yıla çıkarılmıştır. Zorunlu ilköğretim yasası öncesinde ve sonrasında kamuoyunda büyük tartışmalara neden olmuştur. Yasanın çıkmasını isteyen dernekler, sendikalar ve sivil toplum örgütleri ile yasanın çıkmasına karşı olanlar ülkenin gündemini uzun süre meşgul etmişlerdir. Eğitim konusu bütün boyutlarıyla kamuoyunun ilk sırasında yer almış, tartışmalara toplumun her kesiminden insanlar, dernekler, sendikalar taraf olarak katılmışlardır.

Zorunlu ilköğretimin sekiz yıla çıkmasının getireceği büyük maddi yükü karşılamak amacıyla, birçok ürün ve hizmete “eğitime katkı payı” adı altında ek vergiler getirilmiştir. Yasayı destekleyen sivil toplum örgütleri, yardım kampanyaları başlatmışlardır. Yasanın ilk uygulaması 1997-1998 eğitim yılında olmuştur. Bu dönemde basına konu olan eğitim yönetimi ile ilgili haberlerin çoğunluğu, doğrudan ya da dolaylı olarak “sekiz yılın getirdikleri” ile ilgilidir (Kirkit, 2004).

Sekiz yıllık zorunlu ilköğretim yasasının çıkması yönünde, artan baskılar nedeni ile dönemin hükümeti dağılmış, kısa bir süre sonra kurulan 55. Cumhuriyet hükümeti ilk olarak “zorunlu ilköğretim ” yasasını çıkarmıştır. Yasanın kabulünden sonra çeşitli kesimler, protesto gösterileri düzenlemiştir. “zorunlu ilköğretim yasası ve eğitim” konusunun, ülkede hükümet değişikliğine kadar ulaşan sonuçları olmuştur. 17

Ağustos 1997 tarihinden itibaren, hem yazılı hem de görsel basının bir numaralı gündem maddesi “eğitim” olmuştur (Kirkit, 2004).

Tablo 2. Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Cumhuriyet		Milliyet		Zaman		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%
46	41,1	30	26,8	36	32,1	112	100

Araştırma için seçilen üç gazeteye haber dağılımları açısından bakıldığında; Zaman ve Milliyet gazetelerinin birbirine yakın sayıda haber yayınladıkları görülmüştür. Cumhuriyet gazetesi 46 haber ile

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

diğerler iki gazeteye göre belirgin bir farklılık göstermiştir. Toplam 112 haberin % 41,1'i Cumhuriyet'te, % 26.8'i Milliyet'te, %32.1'i de Zaman gazetesinde yer almıştır. Sekiz yıllık zorunlu ilköğretim yasasının kabul edildiği tarihten sonra, her üç gazetede de eğitimle ilgili haberlerinin arttığı görülmüştür.

Tablo 3. Haberlerin Yer Aldığı Sayfa

Sayfalar				Toplam	
İç Sayfa		Kapak			
f	%	f	%	f	%
105	93,75	7	6,25	112	100

Araştırma konusu haberlerin % 93.75'i iç sayfalarda, % 6.25'i kapak sayfasında yer almıştır. Haberin bulunduğu sayfa ve kapladığı alan, habere verilen önemi de yansıtmaktadır. Okul yöneticileri ile ilgili haberlerin çoğunluğu gazetelerin eğitim sayfalarından elde edilmiştir.

Tablo 4. Haberlerin Zamansal Dağılımı

Zaman				Toplam	
Hafta İçi		Hafta Sonu			
f	%	f	%	f	%
91	81,25	21	18,75	112	100

Araştırma konusu haberlerin % 81.25'i hafta içi, % 18.75'i hafta sonu yayımlanmıştır. Gazetelerin, cumartesi pazar günü yayımlanan sayılarında genellikle magazin ağırlıklı, okuyucuyu günlük sorunların biraz dışına çıkarmayı amaçlayan haberlere yer verilmektedir.

Tablo 5. Haberlerin Kapladığı Alana Göre Dağılımı

1 Sütun		2 Sütun		3 Sütun		4 ve üzeri		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
44	40,0	38	34,0	16	14,0	14	12,0	112	100

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Haberlerin kapladığı alana göre dağılımı, tek sütundan başlayarak dört sütuna kadar seçenekler ile gösterilmiştir. Buna göre; toplam 112 haberden % 40.0'ı tek sütun, % 34.0'ü iki sütun, % 14.0'ü üç sütun ve % 12.0'si dört ve daha fazla sütun olarak yayımlanmıştır.

Tablo 6. Haberde Fotoğraf Kullanılma Durumu

Var		Yok		Toplam	
f	%	f	%	f	%
43	38,3	69	61,7	112	100

Araştırma konusu toplam 112 haberin % 38.3'ünde fotoğraf kullanıldığı, % 61.7'sinde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Fotoğraf kullanımı, haberin etkili ve akılda kalıcı olması bakımından önemlidir. Fotoğrafsız haberlerin çoğunlukta olmasının nedeni, Cumhuriyet ve Zaman gazetelerinin haber ağırlıklı ve az görsel malzeme kullanımına dayanan habercilik anlayışı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 7. Gazetelere Göre Fotoğraf Kullanımı

Fotoğraf	Gazeteler						TOPLAM	
	Cumhuriyet		Milliyet		Zaman		f	%
	f	%	f	%	f	%		
Var	4	8,7	26	86,7	13	36,1	43	38,3
Yok	42	91,3	4	13,3	23	63,9	69	61,7
Toplam	46	100	30	100	36	100	112	100

Gazetelere göre fotoğraf kullanımına bakıldığında; en fazla fotoğrafın Milliyet gazetesinde yer aldığı, Milliyet'teki toplam 30 haberden 26'sında fotoğraf kullanıldığı, haberlerin % 86.7'sinin fotoğraflı olduğu görülmüştür. Cumhuriyet gazetesindeki toplam 46 haberden sadece 4'ü fotoğraflıdır. Yayımlanan haberlerin % 91.3'ünde fotoğraf kullanılmamıştır. Zaman Gazetesinde toplam 36 haberden 13'ünde fotoğraf kullanılmıştır. Haberlerin % 63.9'unda fotoğraf

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

kullanılmamıştır. Zaman ve Cumhuriyet gazetelerinde; yorum ve köşe yazıları önemli yer tutmaktadır.

Tablo 8.Habere Konu Olan Okul Yöneticilerinin Cinsiyeti

Kadın		Erkek		Tanımsız		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%
7	6,2	72	64,3	33	29,5	112	100

Araştırmanın konusu olan haberlere, okul yöneticilerinin cinsiyeti açısından bakıldığında toplam 112 haberin % 6.2'sinin kadın yöneticiler ile ilgili olduğu görülmektedir. Erkek yöneticiler ise % 64.3 oranında yer alırken, haberlerin % 29.5'inde cinsiyet belirtilmemiş ya da habere birden fazla kişi konu olmuştur. Bayan yöneticilerle ilgili haberlerin çoğunluğunu (5 tane) milliyet gazetesi resimli ve çarpıcı başlıklarla vermiştir. “Sınıfta çıplak arama” (12 Aralık 1998, Milliyet) başlıklı yazıda bayan okul müdiresinin sınıfta arama yaptıktan sonra bütün sınıfı boşaltıp bit kız öğrenciyi çıplak soyarak arama yaptığı iddia edilmiştir. “Diz üstüne dekolte cezası” (5 Temmuz 2001, Milliyet), başlıklı yazıda, Antalya’da öğrenci velilerinin “dekolte giyiniyor” diye şikayetçi olduğu Barbaros ilköğretim okulu müdür yardımcısı Nurten Kalaycı’ya “uyarı” cezası verildi. “İki kadın öğretmen saç saça kapıştı” (9 Ekim 2001, Milliyet) başlıklı yazıda bayan müdür vekili ile bayan müdür yardımcısının velilerden toplanan paralar neden ile tartıştığı yazılıyor. İstanbul Erkeklerde şok istifa (20 Haziran 1998), Özel okulda müdire isyanı” başlıklı yazılarda da bayan okul müdirelerinin görevden alınmaları belirtiliyor. Bayan yöneticilerle ilgili haberler soruşturma ve görevden alma gibi içerik açısından olumsuz olan haberlerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2003-2004 yıllarına ait sayısal verilerine göre ülkemizde toplam 563.200 öğretmen bulunmaktadır. Bu öğretmenlerden 256.560’ı kadın, 306.640’ı erkektir. Milli Eğitim Bakanlığı ülkemizde en çok personele sahip bakanlık olarak bilinmektedir. Bu personelin yaklaşık yarısını kadınlar oluşturmasına rağmen okul müdürlerinin sadece %3.15’i kadındır (Kirkit, 2004). Dolayısıyla, kadın yöneticiler oranları ölçüsünde de basında yer almışlardır.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Okul Yöneticileri İle İlgili Haberlerin İçeriği ve Niteliği: Haber dilinin yönlendiriciliği ve haber dilinin bakış açısı bu başlık altında tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 9. Haber Dilinin Yönlendiriciliği

Uyarıcı		Kınayıcı		Yorumsuz		Destekleyici		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
15	13,4	41	36,7	33	29,5	23	20,4	112	100

Okul müdürlerini konu alan haberler; içeriğine, söylem biçimine ve başlığına göre uyarıcı, kınayıcı, yorumsuz ve destekleyici biçiminde gruplandırılmıştır. Yorum içermeyen haberler bilgi veren adı altında toplanmıştır. Buna göre; toplam 117 haberin, % 13.4'ü uyarıcı, % 36.7'si kınayıcı ve % 29.5.1'i yorumsuz (bilgi veren) ve %20.4'ü destekleyici haberlerden oluşmaktadır.

Tablo 10 ve tablo11'de kullanılan uyarıcı, kınayıcı, bilgi veren ve destekleyici gibi olumlu ve olumsuz tanımlamaları haber türü olmayıp araştırmacılar tarafından ilgili araştırmalardan yararlanılarak oluşturulmuş bir gruplama yöntemidir. Haberin söylemi ile ilgilidir. Tokgöz (2003)'e göre; haberler kurgusal metinlerdir ve bir söylemi vardır. Bu yöntem; veriler arasındaki benzerliği, karşıtlığı ve farklılığı nicel ve nitel olarak yansıtmayı amaçlamaktadır.

Örnekleme oluşturan üç gazetenin de, okul yöneticileri ile ilgili “şiddet ve yolsuzluk” haberlerinde okul yöneticilerine yönelik olumsuz ya da kınayıcı bir dil kullandıkları görülmüştür. Milliyet gazetesinin (2 Kasım 2001) “Nilüfer o dayağı yoksullar için yedi” başlıklı haberinde, haberin başlığından itibaren bir “taraf” olma durumu söz konusudur. Haberin başlığı ile verilmek istenen mesaj “Nilüfer’in erdemli bir davranışta bulunduğu” şeklinde yorumlanabilir. Şiddetin yöneldiği kişinin, küçük bir çocuk olması ve olayın iddia boyutu aşır keskinleşmesi haber dilinin “kınayıcı” olmasının önemli etkenlerindedir.

Cumhuriyet ve Zaman gazeteleri, kılık kıyafet yönetmeliğinin uygulanma sürecinde okul yöneticilerinin yaşadıkları sorunları kendi bakış açılarına göre uyarıcı, kınayıcı bir dil ile yansıtmışlardır.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Gazetelerde okul yöneticilerini içeren haberler, haber dilinin bakış açısına göre, “olumlu”, “olumsuz” ve “tanımsız” olarak gruplandırılmıştır. Buna göre; toplam 112 haberden % 5.3’ü olumlu, % 65.2’i olumsuz, % 29.5’i tanımsızdır.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Tablo 10. Haber Dilinin Bakış Açısı

Olumlu		Olumsuz		Yorumsuz		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%
6	5,3	73	65,2	33	29,5	112	100

Cumhuriyet gazetesi, “sekiz yıllık zorunlu ilköğretim yasasını” çıkaran dönemin hükümetinin uygulamalarını destekleyen haberlere yer vermiştir. Okul yöneticileri ile ilgili haberlerde, eğitim yöneticilerinin sekiz yıla karşı tutumunu ön plana çıkarmıştır. Cumhuriyet gazetesinin, yasanın uygulanması yönünde çaba gösterdiği düşünülen okul yöneticileri ile ilgili haber dili “olumlu” dur.

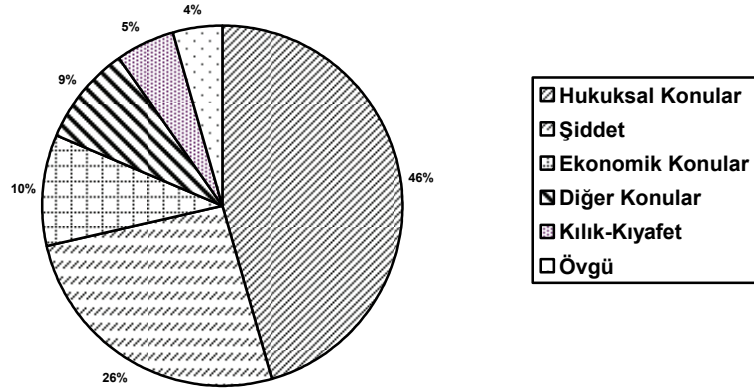
Zaman Gazetesinin 19 Aralık 1998 tarihli “Gerginlik iyice arttı” başlıklı haberinin alt başlığı şöyledir: “Bursa’daki İmam Hatip Liselerinde görev yapan dört müdür görevden alındı. İki bin kişilik bir grup türban yasağını protesto etti. Yenişehir’de İmam Hatip Lisesi öğrencileri dün derslere girmediler”

Milliyet gazetesi ise, okul yöneticileri ile ilgili haberlerinde Cumhuriyet ve Zaman’dan farklı olarak, magazin içeren konulara da yer vermiştir. Örneğin: “Müdür aşık olduğu öğrencisini kaçırdı,” “Müdüre lojman dayacağı,” “Müdür döven öğretmen göz altında”, Liseli kız silahla müdürünü vurdu,” “Müdür yardımcısı bıçaklandı,” Milliyet gazetesinin ilk sayfadan verdiği, çok geniş yer ayırdığı ve fotoğrafla desteklediği “Taciz isyanı” başlıklı haberdur. Aynı haber, Zaman ve Cumhuriyet gazetelerinde iç sayfalarda ve daha küçük boyutlarda yer almıştır. Taciz olayı “iddia” aşamasında olduğundan, haberde özenli bir dil kullanılmış, okulun adı verilmemiş, müdür adı ise baş harfleri ile verilmiştir. Okulda öğrencilerin de katıldığı protesto gösterisinden söz edilmiştir. Her üç gazetede de okul müdürü için kullanılan sıfatlar mesleğin saygınlığını azaltıcı niteliktedir. Örneğin; vurguncu müdür, tacizci müdür, dayakçı müdür gibi.

Okul Yöneticileri İle İlgili Haberlerin Yoğunlaştığı Konular: Okul yöneticileri ile ilgili haberler altı alt başlık altında toplanmıştır. Haberlerde yer bulan konular yoğunluklarına göre Grafik 1’de verilmiştir.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Grafik 1. Haberlerinin Yoğunlaştığı Konular

Toplam 112 haberin % 46'sı hukuksal konular (örn., görevden alma, inceleme-soruşturma, atama-kadrolaşma, suçlama-yargılama); %26'sı okul yöneticilerinin uyguladığı veya okul yöneticilerine yönelik şiddet, ayrımcılık (dinsel,cinsel vb.) ve taciz konularının işlendiği şiddet boyutu; %9'u ekonomik sorunlar – ki bunlar arasında katkı payı, karne parası, zorunlu bağış, yolsuzluk-usulsüzlük gibi konular sayılabilir; %5'i kılık-kıyafet (örn., türban veya başörtüsü); %4'ü okul müdürlerine yönelik övgü; ve, %9'u da protesto gösterileri ve imza kampanyaları gibi diğer konuları içermektedir. Bu bulgular Kirkit (2004)'in tüm eğitim yöneticilerini kapsayan çalışmasına resmi açıklamalar haricinde benzerlik göstermektedir.

Araştırma konusu haberler gruplandırılırken, birbirine benzeyen veriler ve temalar anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde bir araya getirilmiştir. Haberlerin içeriklerinden yola çıkarak konu başlıkları belirlenmiş haberler konuları itibariyle kendi içinde alt birimlere ayrılmıştır.

Hukuksal Sorunlar

Araştırma konusu haberlerin % 46.0'sı "hukuksal sorunlar" başlığı altında toplanmıştır. Bunlar; okul yöneticilerinin görevden alınması,

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

inceleme, soruşturma, suçlama, atama, yargılama ve kadrolaşma konularını içeren haberlerdir. Kirkit (2004) okul müdürlerine oranla, daha üst yönetim kademelerindeki yöneticilerin daha fazla hukuksal sorunları ile basına konu olduklarını bulmuştur.

Şiddet

Araştırma konusu haberlerin % 26'lık kısmını şiddet, ayrımcılık ve taciz haberleri oluşturmaktadır. Bu gruptaki haberler; okul yöneticilerine yönelik şiddet, okul yöneticilerinin uyguladığı şiddet, ayrımcılık (cinsel, dinsel vb.) ve taciz alt başlıkları ile kategorize edilmiştir. Şiddet başlığı altında incelenen haberler, hem sayıları hem de içerikleri bakımından okul yöneticileri için “olumsuz bir tablo” oluşturmaktadır. Şiddet olaylarının, herhangi bir örgütte olmasıyla, eğitim örgütünde olması arasında önemli farklar vardır. Şiddete başvurma, ayrımcılık, taciz vb. konular eğitim yoluyla ortadan kaldırılmaya çalışılan olumsuz davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Kirkit, 2004).

Şiddet içeren haberlerin bir tarafı okul müdürü ve müdür yardımcısı, diğer tarafı ise öğretmenler, veliler ve öğrencilerdir. Şiddet haberlerinin tamamının öznesi, okul müdürü veya müdür yardımcısıdır. Bunun nedeninin okul müdürü ve yardımcılarının öğrenciler ve onların velileri ile sürekli etkileşim halinde olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Milliyet gazetesinin 2 Kasım 2001 tarihli haberi bu duruma örnek verilebilir. “Nilüfer o dayağı yoksullar için yedi” başlıklı haber şöyledir: “Kars’ın Sarıkamış ilçesinde Dünya Bankası’nın yardımı olan 50 milyon liranın ihtiyaç sahibi öğrencilere dağıtımı sırasında adaletli dağıtım isteyen Nilüfer Polat’ı odunla döverek hastanelik eden okul müdürü açığa alındı.” denilmektedir. Bu tür haberlerin başlıklarında şiddetin biçiminin ön planına çıkarıldığı görülmüştür: “Vurdu, dövdü, bıçakladı” gibi. Bu tarz ifadelerin kullanılmasındaki amacın habere dikkat çekmek olduğu düşünülmektedir.

Kirkit’e (2004) göre şiddete başvurma genellikle, okul yöneticilerinin sorun çözümede yetersiz kaldıkları durumlarda ortaya çıkmaktadır. Buna “dayağın” toplumda yaygın bir zemini olması, yöneticinin kişisel özellikleri de eklenebilir. Şiddet haberlerinin basında yer alma sıklığı,

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

“olumsuz imajı” pekiştirilmesine neden olmaktadır. Aslan (2003) “Medyanın bireylerin tutum ve davranışlarını etkileyebilme ve bunları değiştirebilme gücüne sahip olduğunu” belirtmektedir. Criscuolo (1984)’nun araştırmasında velilerin % 63’ü basında yer alan haberlerin kendilerinin eğitim ile ilgili görüşlerini etkilediğini belirtmişlerdir. Ülkemizde yaklaşık 14 milyon öğrenci

bulunmaktadır. Ülke nüfusunun önemli bir kısmının “öğrenci velisi” olduğu düşünüldüğünde basında yansıtılan “okul müdürü imajı” önem kazanmaktadır.

Ekonomik Konular

Araştırmada, haberlerin yoğunlaştığı konulardan olan, zorunlu bağış, karne ve katkı parası konulu haberlerin nedeni eğitime bütçeden ayrılan payın yetersiz olmasıyla açıklanabilir. 6 Nisan 2000 tarihli Cumhuriyet gazetesinde “Eğitim Skandalı” başlıklı haberde, yoksul çocukların ayrı sınıfta toplandığı iddia edilmektedir. Haberde okulun derslik ve öğrenci sayıları verilmekte 1-E ile 1-F sınıflarındaki öğrencilerin yarısının kapıcı çocuğu diğerlerinin ise düşük gelirli ailelerin çocuğu olduğu belirtilmektedir. Fotoğrafsız olarak verilen, dört sütunluk haberde, okulun derslik ve öğrenci sayıları da bulunmaktadır. Yasalara ve etik değerlere aykırı bu uygulama ile ilgili olarak okul müdürü, eğitim ve öğretim döneminin ortasında göreve başladığını belirttikten sonra “Bu eğitimciliği bırakın, vicdanı olan hiç kimseye yakışmaz” demektedir. Haberin sonunda ise, ismi verilmeyen bir öğretmenin “kimin hangi sınıfa verileceği ekonomik durumlarına göre belirleniyor. Buna kimse ses çıkarmıyor. Hatta bunlardan il milli eğitim yetkililerinin de haberi oluyor.” şeklindeki sözlerine yer verilmiştir.

Övgü

Beş yıl gibi uzun bir döneme yayılan araştırmada, okul yöneticileri ile ilgili övgü niteliğindeki haber sayısı beştir. Aynı dönem içinde il milli eğitim müdürleri ile ilgili sadece iki tane olumlu haber olduğu Kirkit’in (2004) çalışmasında belirtilmiştir. Okul yöneticilerinin “olumlu” uygulamaları ile basına konu oldukları haberlerin toplam haberlere

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

oranı % 4 tür. Başlıklarda “övgü” kavramının ön plana çıktığı haberlerin tamamında, müdürlerin kişisel çabaları ile gerçekleştirdikleri “olumlu ve örnek” uygulamalar vurgulanmaktadır. “Kara kaplı tarih oldu” başlıklı haberde, okul müdürünün, elektronik kartla çalışan ve öğrencilerin notlarını öğrenmeleri için kurdurduğu “notmatik” ten söz edilmektedir (Milliyet, 1999).

“Stres Tahtası” başlıklı haberde, okul müdürünün, öğrencilerin stres atması için bahçede hazırladığı stres tahtasından söz edilmektedir. Okul müdürünün, Almanya’da görüp kendi okulunda uyguladığı stres duvarında, öğrencilerin okul bahçesindeki “stres duvarı” adında tahtadan yapılmış bir nesneye tekme atarak rahatlama amaç edinilmiştir. Fotoğrafta ise “stres duvarına” tekme atan öğrenciler görülmektedir. Haberlerin içeriğinden de anlaşılacağı gibi, olumlu uygulamalar okulla sınırlı, küçük çaplı ve sıra dışı niteliktedir.

“Tabu Yıkan Okul” başlıklı haberde şöyle denilmektedir. “Alaşehir İmam Hatip Lisesi Müdürü bir tabuyu yıkıp Türkiye’nin İmam-Hatipli kızlardan oluşan ilk halk oyunları ekibini kurdu”. Haberin devamında, müdürün önce aileleri sonra da öğrencileri ikna ettiği anlatılmaktadır. Haberde “müdürün cesur kararı” ifadesi kullanılmaktadır (11 Haziran 1998, Milliyet). “Folklor ekibi kurmak” gibi sıradan bir

sosyal etkinliğin “imam hatipler için tabu olması, bu okulların “örgüt kültürü” hakkında da bilgi vermektedir.

Kılık Kıyafet

Okul yöneticileri ile ilgili kılık kıyafete ilişkin konular çoğunlukla türban veya başörtüsü ile ilgilidir. Bu konuyla ilgili haberleri Zaman ve Cumhuriyet gazeteleri benzer başlıklarla ve çoğunlukla 1997 ve 1998 yıllarında, “Türbana izin veren müdür açığa alındı” (30 Mart 1998, Cumhuriyet), “Manavda da örtü yasağı mı?” (14 Eylül 2000, Zaman), “Okul müdürünün işgüzarlığı” (7 Haziran, 1999), “Müdüre başörtüsü cezası” (13 mart 1998, Zaman), “Türbanlı öğretmenin eşi müdür dövdü” (14 Nisan 1998, Cumhuriyet), “Başörtüsü soruşturması” (5 Ağustos 1998, Zaman) gibi haberlerle vermişlerdir. Milliyet gazetesi kılık kıyafetle ilgili tekbir haber yayınlamıştır. Bu haber, başörtüsü veya türbanın tersine, öğrencileri 29 Ekim törenine kravatsız getiren

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

yöneticilere açılan soruşturma ile ilgilidir ve “Aykırı yürüyüşe soruşturma” başlıklı yazıda (15 Kasım 2000) belirtilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul yöneticileri ile ilgili haberlerin biçimsel özelliklerine bakıldığında; okul yöneticilerine ilişkin en çok haber 1998 yılında yayınlanmıştır. Bu dönemde basına konu olan okul yöneticileri ile ilgili haberlerin çoğunluğu, doğrudan veya dolaylı olarak “sekiz yılın getirdikleri” ile ilgilidir.

Araştırma için seçilen üç gazeteye haber dağılımları açısından incelendiğinde; Zaman ve Milliyet gazetelerinin birbirine yakın sayıda haber yayınladıkları görülürken, Cumhuriyet gazetesi iki gazeteye göre belirgin bir farklılık göstermiştir. Araştırma konusu haberlerin çoğunluğu iç sayfalarda yer almış ve haberler çoğunlukla hafta içi yayımlanmıştır. Haberlerin illere göre dağılımına bakıldığında; en fazla haberlerin büyük şehirlerle ilgili olduğu bulunmuştur. Haberlerin çoğunluğu tek sütunda ve üçte bir oranından fazlası fotoğraflarla verilmiştir. Gazetelere göre fotoğraf kullanımına bakıldığında; en fazla fotoğrafın Milliyet gazetesinde yer aldığı görülmüştür. Araştırmanın konusu olan haberlere, okul yöneticilerinin cinsiyeti açısından bakıldığında haberin çoğunluğu erkek yöneticiler ile ilgilidir.

Okul yöneticileri ile ilgili haberlerin içeriği ve niteliğine bakıldığında; okul müdürlerini konu alan haberlerin çoğunluğu kınayıcı nitelikte olup çok az bir kısmı destekleyici haberlerdir. Gazetelerde okul yöneticilerini içeren haberler çoğunlukla olumsuzdur. Okul müdürleriyle ilgili haberlerin çoğunluğunu hukuksal konular

oluştururken bu haberleri, şiddet, ekonomik sorunlar, kılık-kıyafet, ve okul müdürlerine yönelik övgü konuları izlemektedir. Haberleri yoğunlaştığı konulardan da anlaşılacağı gibi, okul yöneticilerinin basındaki genel imajları olumsuzdur. Bu olumsuz imajın giderilmesinde okul yöneticilerinin basına demeç verme yasağının kaldırılmasının yanı sıra, okul yöneticilerinin basınla ilişkilerini düzenleyen bazı stratejilerin de hazırlanıp, yönetici eğitimi sürecine dahil edilmesi gerekli görülmektedir.

Okul yöneticilerinin basın ile olan ilişkilerinde kullanmaları beklenen stratejilerinin neler olması gerektiği bir çok araştırmacı tarafından

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

tartışılmış (örn. Criscuolo, 1980, 1984; Mc Cormick ve First, 1989; Pedro, 1989; Seilke, 2000); Amerikan Ulusal İlkokul Müdürleri Birliği (National Association of Elementary School Principals) ve Ulusal Okul-Halkla İlişkiler Birliğinin (National School Public Relation Association) 2000 yılında okul müdürleri için el kitapları hazırlamışlardır (NAESP-NSPRA, 2000). Bu türden destek ve yönlendirici materyallerin hazırlanması, okul yöneticilerine halkla ilişkileri geliştirme ve basınla diyalog kurma yönünde önemli bir fayda sağlayabilecektir. Bu materyallerin oluşturulması için, daha fazla araştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca, toplanan bulgular ışığında geliştirilecek materyaller, okul yöneticilerine kaynak olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Aslan, A. (2003). Medyanın Toplumsal Gücü <http://www.ilef.edu.tr/e-dergi>
- Köker, A. (1994). *Medya Şiddet ve Kadın: 1993 Yılında Türk Basınında Kadınlara Yönelik Şiddetin Yer Alış Biçimi*. Ankara. Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayınları No: 81.
- Criscuolo, N.P. (1980). Education and the power of the press. *Catalyst for Change*. 9 (3), 12-14.
- _____(1984). Impact of the press on parents views toward education. *Contemporary Education*, 55(4) Summer. 222-223.
- Çok, F. (1991). Basında gençlik imajları. *Eğitim ve Bilim*. 15(81), 41- 49.
- Doe, B. (1999). The role of the media in the reform of school management. *Educational Mangement & Administration*, (27)3, 335-343.
- Kirkit, G. (2004). *Eğitim Yöneticilerinin Basındaki Görünümü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mc Cormick, C; First, P. F. (December, 1989). Press relations-asset or liability: It`s partially up to you. *School Business Affairs*. 55(12) 18-23.

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

- Özer, Ö. (1998). *Haber Söylemi: Türk-Yunan İlişkilerine Yönelik Haberlerin Türk Basında Sunumu*. Ankara: İlef Yıllığı.
- Pedro, N. J (May, 1989). Be prepared to meet the press. *The Executive Educator*. 11 (5), 18.
- (2000) Principals in the Public: Engaging Community Support. *Practical Resources for Public Engagement, Public Relations, and Marketing*. NAESP/NSPRA. (ERIC Document Reproduction Service No: ED 451 609).
- Rhoades, G; Rhoades, L. (October.1984). Meeting the press: Challenge and opportunity. *Clearing House*, 52(2), 77-78.
- Seilke, J. (2000). So, you want positive press? An-in-depth look at the what the media really want when they come knocking. *School Business Affairs*. 66 (10), 26-29.
- Şenyapılı, Ö. (1981). *Toplum ve İletişim*. Ankara. Turhan Kitapevi.
- Tan, M. (2002). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Halkla İlişkiler Rolü. *Eğitim Araştırmaları*. 9, 115-116.
- Tokgöz, O. (2003). *Temel Gazetecilik*. Ankara. İmge Kitapevi.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (1999). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara. Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, Y. (1995). *Yazılı Basında Çevre İmajı: Cumhuriyet, Milliyet, Zaman Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İletişim

Sadegül Akbaba Altun
Eğitim Fakültesi
Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Bolu

sadegül akbaba altun – gönül kirkit

Ek 1. İçerik çözümlene yönergesi

1. Haber hangi yılda yayınlanmıştır?
a)1997 b)1998 c)1998 d)1999 d)2000 e)2001
2. Haber hangi gazetede yayımlanmıştır?
a)Cumhuriyet b)Milliyet c)Zaman
3. Haber hangi sayfada yer almıştır?
a)İç sayfa b)Kapak
4. Haberlerin zamansal dağılımı nedir?
a)Hafta içi b)Hafta sonu
5. Haber kaç sütundan oluşmaktadır?
a)1 sütun b)2 sütun c)3 sütun d) 4 sütun ve daha fazla
6. Haberde fotoğraf kullanılmış mı?
a) Fotoğraf var b) Fotoğraf yok
7. Gazetelere göre haberde fotoğraf kullanımı nasıldır?
a) Fotoğraf var b) Fotoğraf yok
8. Habere konu olan yöneticilerin cinsiyeti nedir?
a) Kadın b) Erkek c) Tanımsız
9. Haber dilinin yönlendiriciliği nedir?
a) Uyarıcı b) Kınayıcı c) Yorumsuz d) Destekleyici
10. Haber dilinin bakış açısı nedir?
a) Olumlu b) Olumsuz
11. Haberler hangi konularda yoğunlaşmıştır?
a) Hukuksal Konular b) Şiddet c) Ekonomik Konular
d) Kılık Kıyafet e) Övgü f) Diğer